

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 492/2013-6

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. augusta 2013 predbežne prerokoval sťažnosť J. P., nar..., t. č. vo výkone trestu, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Čadca sp. zn. 1 T 48/2007 z 29. júna 2011 a uznesením Krajského súdu v Žiline sp. zn. 2 Tos 84/2011 z 5. októbra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2013 doručená sťažnosť J. P. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 48/2007 z 29. júna 2011 a Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Tos 84/2011 z 5. októbra 2011.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd označeným uznesením rozhodol, že sťažovateľ vykoná trest odňatia slobody v trvaní jeden rok uložený mu trestným rozkazom z 18. mája 2007, a súčasne ho zaradil na jeho výkon do ústavu so stredným stupňom stráženia. Sťažovateľ sa po vyhlásení uznesenia vzdal práva podať sťažnosť. Krajský súd preto jeho sťažnosť zamietol ako podanú osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala.

Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu okresného súdu z 29. júna 2011 dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) odmietol uznesením sp. zn. 3 Tdo 35/2012 z 27. júna 2012 ako podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Najvyšší súd v odôvodnení uviedol, že sťažovateľ *„naplnenie dovolacích dôvodov videl v tom, že mu súd premenil podmienený trest bez prítomnosti ustanoveného obhajcu, hoci vzhľadom k tomu, že sa nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody tu boli splnené podmienky na povinnú obhajobu a súd mal preukázané, že obvinený nemal dostatok finančných prostriedkov“*. Najvyšší súd s odkazom na § 368 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom od 1. septembra 2011 uviedol, že dovolanie sťažovateľa nesmeruje proti žiadnemu z tzv. meritórnych rozhodnutí vymenovaných v tomto ustanovení. V závere poukázal, že určitou výnimkou z tohto ustanovenia je § 371 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý umožňuje ministrovi spravodlivosti podať dovolanie aj vtedy, ak napadnutým rozhodnutím bolo porušené ustanovenie Trestného zákona alebo Trestného poriadku o výkone trestu, ktorého výkon bol podmiennečne odložený.

Sťažovateľ následne podal ministrovi spravodlivosti podnet na podanie mimoriadneho dovolania. Podnet bol vybavený prípisom č. 25766/2012-61/D/690 z 23. januára 2013 tak, že bol odložený. Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) v ňom sťažovateľovi oznámilo, že jeho *„podnet na podanie dovolania je síce dôvodný, avšak proti Vami napádanému rozhodnutiu dovolanie nie je prípustné vzhľadom na ustanovenie § 567j ods. 7 Tr. por., podľa ktorého ak rozhodnutie súdu nadobudlo právoplatnosť pred 1. septembrom 2011, použije sa ustanovenie § 371 v znení účinnom do 31. augusta 2011“*. S poukazom na to, že uznesenie okresného súdu z 29. júna 2011 nadobudlo právoplatnosť 29. júna 2011, ministerstvo spravodlivosti s odvolaním sa na § 371 ods. 1 a 2 Trestného poriadku v znení účinnom do

31. augusta 2011 uviedlo, že proti rozhodnutiu, ktoré napáda sťažovateľ, nemožno podať dovolanie.

Sťažovateľ v závere sťažnosti uvádza, že sa obracia na ústavný súd po márnom vyčerpaní dostupných prostriedkov nápravy a žiada, aby ústavný súd preskúmal rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu, ktorými mu *„bolo odopreté právo na obhajcu ako aj premenená podmienka po stanovenej zákonnej lehote“*.

II.

Podľa čl. 127 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne a právomoc ústavného súdu len subsidiárne „... ak o ochrane týchto práv a slobôd rozhoduje iný súd“.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri posudzovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd v prvom rade konštatuje, že sťažnosť nespĺňa náležitosti podľa § 20 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde (chýba návrh na rozhodnutie, kvalifikované odôvodnenie a splnomocnenie na zastupovanie advokátom), tieto nedostatky by však bolo možné odstrániť. Ústavný súd však zistil, že nie sú splnené ďalšie podmienky konania (nedostatok právomoci ústavného súdu, oneskorené podanie sťažnosti); tieto nedostatky sú však neodstrániteľné, a preto ústavný súd sťažovateľa na ich odstránenie ani nevyzýval.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nespĺnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom

zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 48/2007 z 29. júna 2011

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením okresného súdu.

V sťažnosti tvrdí, že konanie okresného súdu je postihnuté vadou, ktorá bola prekážkou vykonania verejného zasadnutia, a teda okresný súd vôbec nemal rozhodovať, pretože napriek povinnej obhajobe nemal v tomto konaní obhajcu. Pritom táto okolnosť je významná aj pre posúdenie vyhlásenia sťažovateľa, že sa vzdáva svojho práva podať sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu. Napriek tomuto vyhláseniu sťažovateľ sťažnosť podal. Krajský súd sťažnosť sťažovateľa napadnutým uznesením z 5. októbra 2011 odmietol z dôvodu, že ju podala neoprávnená osoba, ktorá sa jej výslovne vzdala.

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ bol oprávnený proti namietanému uzneseniu okresného súdu podať sťažnosť - riadny opravný prostriedok - krajskému súdu, ktorú považuje za účinný prostriedok nápravy, ktorým sťažovateľ mohol dosiahnuť zrušenie uznesenia okresného súdu. Bolo vecou sťažovateľa, ako s týmto svojím oprávnením naloží.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 84/2011 z 5. októbra 2011

Sťažovateľ v sťažnosti namieta aj porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu.

Zákonným predpokladom na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene. V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Uznesenie krajského súdu sp. zn. 2 Tos 84/2011 z 5. októbra 2011 sa stalo právoplatným a vykonateľným [§ 184 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku] okamihom jeho vydania, t. j. 5. októbra 2011. Počítajúc lehotu dvoch mesiacov na podanie sťažnosti od tohto dátumu, ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť v tejto časti je podaná po jej uplynutí, a preto ju v časti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene. Ústavný súd vzhľadom na oneskorenosť sťažnosti nemohol skúmať konformitu účinkov postupu a rozhodnutia krajského súdu so sťažovateľom označeným základným právom.

Čo sa týka momentu začatia počítania dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu, ústavný súd poukazuje na to, že nemohol považovať za využitie účinného prostriedku nápravy vo veci sťažovateľa podanie dovolania, ktorým sťažovateľ napádal rozhodnutie, proti ktorému Trestný poriadok (§ 368) tento mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa. Za účinný prostriedok, ktorého využitie ústavný súd vyžaduje pred podaním sťažnosti, nemožno považovať ani podanie podnetu na podanie mimoriadneho dovolania ministrovi spravodlivosti. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru (napr. II. ÚS 169/06), podľa ktorej mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ (sťažovateľ) nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2013